

**PRAWO JEST
DLA OBYWATELI
I IM MA SŁUŻYĆ**

**THE LAW IS
FOR THE CITIZENS,
SO IT SHOULD SERVE THEM**

PRAWO JEST DLA OBYWATELI I IM MA SŁUŻYĆ

**Wokół myśli
Adama Czarnoty**

**THE LAW IS
FOR THE CITIZENS,
SO IT SHOULD SERVE THEM**

**Reflections on the Thought
of Adam Czarnota**

REDAKCJA **Wojciech** **Filip** **Piotr** **Michał**
 Zomerski **Cyńczyk** **Eckhardt** **Paździora**

Wydawnictwo Naukowe
SCHOLAR

Warszawa 2024

Seria Prawo i Teoria Społeczna
pod redakcją Michała Paździory (Uniwersytet Wrocławski)
i Michała Stambulskiego (Erasmus University Rotterdam)

Recenzje:

dr hab. Aleksandra Kustra-Rogatka, prof. UMK

prof. dr hab. Grażyna Skąpska, UJ

Redakcja i korekta: Joanna Bilmin-Odrowąż (teksty angielskie),
Dorota Kassjanowicz (teksty polskie)

Projekt okładki serii: to/studio Tomasz Kędzierski

Adaptacja projektu: Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano reprodukcję obrazu Wlastimila Hofmana

Spowiedź (1906) ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie,

za zgodą Barbary Mańkowskiej, uprawnionej z praw autorskich do obrazu

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Wydział Prawa, Administracji
i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego ze środków NCN OPUS 19
pt. „Prawniczy autorytet epistemiczny w Polsce. Rozwój i dynamika w latach
1982–2020” nr 0201/0055/21, UMO-2020/37/B/HS5/03709

Copyright © 2024 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Copyright © 2024 by Authors

ISBN 978-83-68091-12-0

doi 10.7366/9788368091120

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar

Wydrukowano w Polsce

Spis treści

Wstęp	9
Introduction	19
Wykaz publikacji naukowych Profesora Adama Czarnoty/ List of scientific publications by Professor Adam Czarnota ...	29

Część I. Populizm i jego krytycy Part I. Populism and its critics

Martin Krygier, Law and Justice?	43
Wojciech Sadurski, How to get rid of populism?	70
Wojciech Zomerski, The question of populism and its democratic promise	85
Maciej Pichlak, Społeczne wyzwania (od)budowy rządów prawa	103

Część II. Konstytucjonalizm i rządy prawa na rozdrożu Part II. Constitutionalism and the rule of law at a crossroads

Mateusz Stępień, Mapping basic typologies of constitutionalism: cleaning the Augean stable	119
Michał Stambulski, Constitutional populism beyond the liberal framework. Adam Czarnota's programme for sociology of constitutions	133
Jakub Hudský, Anna Śledzińska-Simon, Two populisms in CEE or how to wake up an angry citizen? Notes from research on reproductive rights	143

Małgorzata Kiwior-Filo, Między konstytucjonalizmem a populizmem – kilka uwag o słabości włoskiej demokracji w okresie międzywojennym	155
--	-----

**Część III. Transformacja i sprawiedliwość
okresu przejściowego**

Part III. Transition and transitional justice

Rafał Mańko, Transformacja ustrojowa a trwałość form prawnych	171
Piotr Eckhardt, Mieszkania są dla obywateli? Transfery własności lokali zbudowanych w Polsce Ludowej jako obszar badań nad sprawiedliwością okresu przejściowego	185
Michał Krotoszyński, Wokół kazusu donosiciela. Sprawiedliwość tranzycyjna z perspektywy filozofii prawa	198

Część IV. Pamięć, lustracja i *memory laws*

Part IV. Memory, lustration, and memory laws

Justyna Jezierska, Współczesne nurty w relacji prawa i pamięci zbiorowej. Przegląd badań	213
Filip Cyuńczyk, Od pamięci zbiorowej do zbiorowego zapamiętania. Prawna regulacja społecznej wizji przeszłości w Europie Środkowej	227
Bogdan Iancu, Late lustration and latter-day anti-communism in Romania: the Ursu case in its context	240

Część V. Edukacja prawnicza

Part V. Legal education

Michał Paździora, Autorytet w edukacji prawniczej	255
Jolanta Jabłońska-Bonca, Digitalni studenci, ChatGPT w kancelariach, e-rozprawy. O potrzebie kształcenia wirtualnych kompetencji prawników	270

Karolina Kocemba, <i>Between dirty togetherness and democracy. Adam Czarnota's critique of legal education in Poland</i>	288
--	-----

Część VI. Prawo, polityka, społeczeństwo

Part VI. Law, politics, society

Scott Veitch, <i>Nations and nationalisms: some jurisprudential reflections on an evergreen theme</i>	303
Bartosz Kuźniarz, <i>Populizm i kres społeczeństwa wzrostu</i>	314
Jolanta Sawicka, <i>Odczarowanie polityki</i>	328
Anna Młynarska-Sobaczewska, Jacek Zaleśny, <i>Zastępczy pryncypał. Społeczne ruchy masowe a rozliczalność publiczna</i>	354
Lidia M. Rodak, <i>Społeczne śnienie, reguły subnieformalne i teoria prawa Adama Podgóreckiego</i>	370
Summaries	385
Autorki i autorzy / Contributors	399